

Varför förlorade Japan kriget i Asien?

- Segrarna över Ryssland och 1930-talets framgångar i Kina ledde till att Japan blev alltför självsäker över sin militära kapacitet. Men japanska ministrar visste att det skulle vara nästan omöjligt att vinna över en jätte som USA
- Japan insåg tidigt att det skulle bli en hård kamp, trots sina framgångar i bombningen av Pearl Harbor och sin framgångsrika offensiv in i Indokina, Burma och Thailand.
- Japan stod inför flera politiska och ekonomiska svårigheter, deras resurser var alltid knappa.
- Trots att Japan använde krigsfångar som slavarbetare så fanns det inte tillräckligt med arbetare för att hålla upp produktionen
- Politiskt saknade Japan den typ av enhet det behövs. Premiärminister Tojo fick ofta reda på militära attacker efter det att de redan utförts. Andra politiker verkade veta mer än den japanske statsministern gjorde ...
- Statsminister General Tojo verkade sakna förmågan att förena regeringen med militären eftersom han inte hade någon effektiv kontroll över armén. En av huvudorsakerna till att denna situation uppstod var att ministrarna i armén och flottan rapporterade direkt till kejsare Hirohito istället för till honom.
- De olika ministerierna och delar av regeringen ville ha makten att agera självständigt vilket ledde till att Statsminister General Tojo förlorade den enighet som han så väl behövde.
- Dock är detta även en faktor som hindrade Japan från att bli en naziststat. Partiet eller en individ fick aldrig tillräckligt med egen makt för att kunna styra självsvåldigt.
- Samtidigt är det viktigt att fastslå att Japan fick de resurser de behövde genom sina erövringar av de sydöstra kolonierna och de fortsatte att skaffa sig mer och mer territorium och strategiskt viktiga positioner i Stilla havet.
- I april 1942 började amerikaner bomba det japanska fastlandet
- Japans största misstag var kanske att utmana det land som satt på de allra största ekonomiska resurserna i världen - USA
- Japan hade undervärderat den amerikanska förmågan att snabbt återhämta sig och ställa om sin produktion till att leverera krigsmaterial. De trodde att USA var besegrade och att det skulle ta år innan landet återhämtat sig. Då räknade Japan med att kriget skulle vara över...
- Jämfört med Japan kunde USA tillverka fler flygplan, fler ubåtar, fler hangarfartyg och krigsskepp, etc. eftersom de hade betydligt större resurser och fler människor i en frivillig produktion, bl.a. många kvinnor.
- Under de första månaderna 1945 så förlorade Japan förlorade Filippinerna. Den amerikanske Generalen MacArthur landsteg med sina trupper och tog över landet med dess för Japan mycket viktiga resurser.
- Detta var en svår förlust för Japan eftersom de nu förlorade en enorm mängd resurser som de var i desperat behov av för att kunna fortsätta sina militära aktioner.
- Japan hade inte längre råd att kämpa samma slags krig som de hade gjort innan eftersom de nu saknade arbetskraft, nödvändigt material för deras konstruktion av krigsmaterial (framförallt flygplan), samt råvaror som olja, järn, bensin, etc...
- Amerikanerna använde brandbomber på städer i Japan. Dessa brandbomber kostade många människoliv och de ödelade också det lokala och regionala transportsystemet, sjöfarten, produktionen i Japan samt de nationella kommunikationssystemen.
- Någon vecka innan Hiroshima bombades så gick Sovjetunionen in i kriget. Nu hade Japan ytterligare en stark fiende att försöka slåss emot.
- Bombningarna av Hiroshima och Nagasaki med atombomber blev i slutet den avgörande faktorn som ledde till Japans kapitulation

Varför förlorade Japan kriget i Stilla Havet?

- Den enorma massiva kraften och organisationen av Amerikas motstånd när väl USA hade återhämtat sig från chocken från attacken av Pearl Harbor överraskade Japan. Samtliga amerikanska fabriker låg på det amerikanska fastlandet så Japan hade inga möjligheter att störa den amerikanska produktionen av krigsmaterial. Den kunde hela tiden fortsätta ostört utan att vara rädda för plötsliga attacker. Det dröjde inte speciellt länge förrän USA klart gick förbi Japan då det gällde antalet producerade krigsvaror – inom samtliga områden! Dessutom så hade USA den arbetskraft och det antal fabriker som var nödvändiga för att kunna producera krigsmaterial på denna mycket höga nivå. Bland annat så kom många kvinnor att delta i produktionen – ”*Rosie the Riveter*” (Rosie nitaren) blev ett amerikanskt begrepp under kriget. Notera att attacken på Pearl Harbor där ett antal amerikanska skepp sänktes, bland annat tre stora slagskepp var god propaganda för den japanska regeringen men förlusten av fartyg orsakade ingen amerikansk panik ur militär synvinkel. De ersattes snabbt av de många skeppsvarv som fanns i USA. Dessutom så skadades inte några av USA’s hangarfartyg...
- Japan hade bara 10% av USA’s ekonomiska makt och de saknade en hel del viktiga mineraler speciellt järn och olja. Amerika hade båda dessa råvaror i stora mängder. Om USA förlorade ett stort fartyg (ett slagskepp eller ett hangarfartyg) var det bara en förlust. Om Japan förlorade ett stort fartyg så var det en katastrof eftersom det kostade så mycket av de japanska resurserna att ersätta det. Efter slaget vid Leyte Gulf (i oktober 1944) hade den japanska flottan i praktiken upphört att existera. Japans marinminister, amiral Yonai, sa när det gällde slaget vid Leyte Gulf "*Jag kände att detta innebar slutet.*"
- De amerikanska ubåtarna var mycket effektiva då de riktade sina attacker mot japanska handelsfartyg som transporterade varor från Asiens fastland till Japan. Japan fraktade sammanlagt 8,9 miljoner ton och de amerikanska ubåtarna lyckades alldeles själva sänka 55% av dessa transporter. Japan saknade därför en mängd nödvändiga råvaror. Japan hade dessutom endast 3% av USAs jordbruksareal så mat var ett ständigt problem. När USA lyckades komma i närheten av den japanska kusten så bombade amerikanskt flyg de japanska städerna och de japanska fabrikena. Ju längre kriget pågick ju fler bombningar kom att utföras.

43.000 ton bomber släpptes över fabriker i Japan och 104.000 ton bomber släpptes över japanska städer (66 olika städer – så ingen stad gick säker). Bombningarna av de japanska fabrikena kan ses som närmast ett amerikanskt slöseri med resurser och tid eftersom Japan redan saknade de flesta råvarorna som var nödvändiga för den japanska produktionen. Brandbombningarna av Tokyo gjorde klart för den japanska regeringen att den stod inför en fullständig förstörelse.

- De amerikanska styrkorna i Stilla Havet leddes av General Douglas MacArthur. Han insåg att den japanska kejserliga armén skulle ta år att besegra om varje ö i Stilla havet måste erövrats. Antalet amerikanska dödsoffer skulle bli enormt stora. USA’s attacker mot Iwo Jima och Okinawa hade resulterat i stora amerikanska förluster från en handfull japanska försvarare. Han beslöt sig därför att bara sikta in sig på de större öarna och ignorera de mindre. Denna taktik kunde genomföras eftersom de japanska försvararna på dessa mindre öar var avskurna från förnödenheter och krigsmaterial – de var fullständigt isolerade. Denna taktik kallades "ö luffande" "*island hopping*" och de små öarna sa man var "kvar för att vissna på den gren de satt" ("*left to wither on the vine*"). Många år efter det att kriget slutat så kunde man fortfarande finna japanska soldater på öar i Stilla Havet som inte visste (och/eller inte accepterade) att Japan fallit. Det bevisar att den japanske soldaten hade blivit

indoktrinerad att aldrig ge upp. Det är dessutom ett bevis för att General MacArthur's strategi var korrekt – det hade kostat enormt stora amerikanska förluster att försöka erövra varje liten besatt ö i Stilla Havet

- På det asiatiska fastlandet hade brittiska och Samväldets gemensamma styrkor tryckt tillbaka de japanska styrkorna då de närmade sig Indien. Mycket hårda strider ägde rum på fastlandet men dessa strider rapporterades sällan hem till Storbritannien och de män som kämpade i Fjärran Östern kallade sig själva ofta "Den glömda armén" ("The Forgotten Army"). Orde Wingates "Chindits" bekämpade den japanska armén med något som vi idag skulle kalla elitsoldatstaktik – de släpptes i fallskärm bakom fiendens linjer, störde deras försörjningsvägar och orsakade stora förluster för den japanska armén.
- Den amerikanska underrättelsetjänsten beräknade att en invasion av Japan som måste ske om Japan vägrade kapitulera skulle kosta minst en miljon amerikanska soldaters liv vilket var både politiskt och militärt oacceptabelt. Man beräknade att den japanska befolkningen skulle kunna sätta ihop ett hemvärn på minst 14 miljoner soldater som fanatiskt skulle skydda sitt land och sin kejsare. Att den japanske soldaten inte skulle ge upp hade man redan erfårit på de olika öarna samt under den senare delen av kriget genom de s.k. "kamikazes" (självmoordsbombare). Många militära bedömare i USA fruktade därför att kriget skulle fortsätta under en lång tid framåt. För att Japan skulle ge upp så måste en order om detta komma från kejsar Hirohito annars skulle de japanska soldaterna aldrig lyda denna order. Mot denna bakgrund auktoriserade president Truman användandet av atombomben. Den 6 augusti 1945 fälldes den första atombomben över staden Hiroshima och den 9 augusti fälldes den andra atombomben över staden Nagasaki. Kejsaren talade därefter till nationen och beordrade den att kapitulera.
- När USA väl satte igång sin krigsproduktion så var det ganska tydligt att Japan inte kunde ha vunnit Stilla Havets kriget. USA's överväldigande industriella kapacitet, dess enorma livsmedelsproduktion, de stora resurserna då det gällde arbetskraft, det faktum att USA var världens ledande ekonomi samt att de aldrig behövde oroa sig över att bli bombade innebar att Japan fick kämpa mot världens mäktigaste nation. Detta blev i längden en mycket ojämn kamp. Att det tog så lång tid för den amerikanska segern kan delvis förklaras av det engagemang och den disciplin som härskade inom den japanska armén samt de svåra geografiska förhållandena. I stort sett alla historiker anser dock att en allierad seger var oundviklig.

Ett musikhäfte och en affisch som visar den amerikanska propagandan för vikten av kvinnlig arbetskraft under Andra VK